

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3074/2020. (III. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 7.Bv.709/2018/18. számú végzése és a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.691/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kovács Arthur ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó – fogvatartottként – kártalanítási kérelmet terjesztett elő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. május 29. napján a Szegedi Fegyház és Börtön parancsnokánál, a 2006. október 18. napjától a kérelem elbírálásának napjáig terjedő időszak tekintetében.
- [3] Az indítványozó az elhelyezési körülményei miatt korábban – jogi képviselőjén keresztül – az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJEB) is nyújtott be kérelmet, amelyet 2015. július 6. napján nyilvántartásba vettek.
- [4] A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a 7.Bv.709/2018/18. számú végzésével a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bvtv.) 10/A. § (6) bekezdése szerint a kártalanítás előfeltétele, hogy az elítélt a Bvtv. 144/B. §-a szerinti alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt nyújtson be a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez. E kötelezettségének pedig az indítványozó nem tett eleget.
- [5] 1.2. Az indítványozó és jogi képviselőjének fellebbezése folytán másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék az elsőfokú döntést 5.Bpkf.691/2019/2. számú végzésével helybenhagyta. A másodfokú bíróság indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az indítványozó a Bvtv. 144/B. §-a szerinti panasz benyújtását elmulasztotta, amely a Bvtv. 10/A. § (6) bekezdése értelmében előfeltétele a kártalanítási kérelemnek. A másodfokú végzésben a másodfokú bíróság megerősítette továbbá az elsőfokú bíróság azon megállapítását, miszerint a Bvtv. 436. § (10)–(12) bekezdéseiben foglalt átmeneti rendelkezéseket nem lehet alkalmazni, tekintettel arra, hogy az indítványozó esetében a fogvatartás és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények folyamatosak voltak, azaz az indítványozó nem szabadult 2016. december 31. napjáig, hanem fogvatartása ezt követően is fennállt, ezért a Bvtv. 144/B. §-a szerinti panasz benyújtása kötelező előfeltétele a kérelemnek, azt az EJEB-hez előterjesztett kérelem nem váltja ki.
- [6] 2. Az indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, azt állítva, hogy a támadott bírósági döntések sértik az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [7] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a törvény előtti egyenlőség sérelme kapcsán kifejtette, hogy az eljáró Szegedi Törvényszék azonos tényállás mellett, azonos jogszabályt alkalmazva, az eddigi gyakorlathoz képest eltérő döntést hozott. Kifogásolta, hogy a korábbi, ugyanilyen ügyekben helyt adtak a kérelmeknek és megítélték a kártalanítást, jelen ügyben viszont érdemi vizsgálat nélkül elutasították, ezért a korábbi kérelmezők és jelen panasz indítványozója a törvény előtt nem minősült egyenlőnek. Az indítványozó előadta továbbá, hogy az ügyben a bíróság végzésével hátrányos helyzetbe hozta azzal, hogy a kérelmét elutasította, holott az EJEB-hez is nyújtott be kérelmet, ami eddig elegendő volt a kártalanítási kérelem elbírálásához.

- [8] 2.2. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme kapcsán azzal érvelt, hogy az eljáró bíróság hibásan értelmezte a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) rendelkezéseit, amelynek a célja a megfelelő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetére szolgáló hatékony hazai kártalanítás bevezetése volt. Az indítványozó álláspontja szerint a Bvtv. 436. § (10) és (11) bekezdésének okszerűtlen és téves értelmezése abból ered, hogy a Szegedi Törvényszék általi törvényértelmezés folyamán az elítéltek a Bvtv. 144/B. § szerinti panaszt kellett volna benyújtani a kérelem elbírálásához, pedig a Bvtv. 10/A §. (6) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy az EJEH-hez benyújtott kérelem esetén e feltétel nem alkalmazandó. Az indítványozó ennek kapcsán utalt arra is, hogy a Bvtv. 436. § (10) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések egyértelműen úgy rendelkeznek, hogy kedvezményes elbírálásban részesüljenek azok az elítéltek, akik korábban az EJEH-hez nyújtottak be kérelmet alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [9] Az indítványozó álláspontja szerint tehát az eljáró bíróságoknak követniük kellett volna a 2017. január 1-je óta kialakult következetes gyakorlatot és ezek alapján a kérelmet érdemben kellett volna vizsgálni és kártalanítást kellett volna megállapítani a 2006. október 18. napjától 2016. december 31. napjáig terjedő időszak tekintetében.
- [10] Mindezekre figyelemmel az indítványozó kérte a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 7.Bv.709/2018/18. számú végzése és a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.691/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [11] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [12] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [13] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, indokolja azok Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.
- [14] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [15] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [16] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [17] Az Alkotmánybíróság állandósult gyakorlata szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi. Ebből következően az Alkotmánybíróság tartózkodik attól is, hogy törvényértelmezési és dogmatikai, szakjogi kérdésekben állást foglaljon [7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33], [38]; 3074/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [68]] mindaddig, amíg a jogalkalmazói jogértelmezés közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését [13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [51]; 14/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [51]].
- [18] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti feltételeket annak a kifogásolása, hogy a kártalanítási ügyekben eljáró bíróságok megkövetelik az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panasz előzetes (vagy legalábbis a kérelemmel egyidejűleg történő) előterjesztését a folyamatos – tehát 2017. január 1. napját megelőzően indult, de azt követően is megszakítás nélkül tartó –

fogvatartásban lévő elítéltek tekintetében, ha a kártalanítás iránti kérelmet 2017. január 1. napját követően terjesztik elő [lásd például: 3360/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [28]].

- [19] 3.4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasza a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 7.Bv.709/2018/18. számú és a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.691/2019/2. számú végzésében foglaltakkal kapcsolatosan nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [20] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. február 25.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1311/2019.

